

הת (באר שבע) 31633-02-25 - פיוטר סוקולוב נ' מדינת ישראל - חקירות מכס ומע"מ באר שבע

ה"ת (באר-שבע) 31633-02-25 - פיוטר סוקולוב נ' מדינת ישראל - חקירות מכס ומע"מ באר שבעשלום באר-שבע
ה"ת (באר-שבע) 31633-02-25
פיוטר סוקולוב
באמצעות עו"ד מיטל אורשלם
נ ג ד
מדינת ישראל - חקירות מכס ומע"מ באר שבע
בית משפט השלום בבאר-שבע
[02.03.2025]
לפני כבוד השופט אסיף גיל
החלטה
כללי

1. לפני בקשה לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט-1969 (להלן: "הפסד"פ") להשבת רכוש אשר נתפס מידי המבקש במסגרת חקירה המתנהלת אצל המשיבה.
2. המבקש חשוד בכך שביחד עם חשודה אחרת, נטליה טרסקינה (להלן: "החשודה"), אשר בבעלותה חברת כוח אדם בשם רודנברג בע"מ (להלן: "החברה"), ניכו והפיצו חשבוניות מס פיקטיביות בין השנים 2018-2019.
3. לטענת המשיבה, במועדים הרלוונטיים הנחה המבקש את החשודה לקבל חשבוניות מס פיקטיביות מספקים, וזאת כנגד הוצאת חשבוניות מס פיקטיביות ללקוחות החברה. לאחר קבלת הכספים בחברה, הורה המבקש לחשודה להנפיק המחאות לטובת ספקים פיקטיביים, אותן ניכה במוסד הנותן שירותי מטבע (נש"מ) וקיבל תמורתן כספים במזומן.
4. בעשותו כן, עבר המבקש עבירות בניגוד לסעיף 117 לחוק מע"מ וכן עבירות בניגוד לסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון. החשד הוא להוצאה וניכוי של 314 חשבוניות מס פיקטיביות בסכום כולל של 49,679,373 ₪, כאשר סך היקף הלבנת ההון המיוחס למבקש הוא על סך 23,163,254 ₪.
5. במסגרת החקירה אושרו ביום 15/1/2025 צווי מניעה שיפוטיים כנגד המבקש, לרבות צווי הקפאת חשבונות בנק והעברת יתרת הזכויות לחשבון הבנק של קרן החילוט באפוטרופוס הכללי, כמפורט להלן:
 - א. נדל"ן: דירה ברחוב טשרניחובסקי 81 ד' ברחובות בשווי של כ-5 מיליון ₪.
 - ב. נדל"ן: קרקע חקלאית בשטח של 98 מ"ר בשווי של כ-200,000 ₪.

- ג. רכב: רכב מסוג קיה מ.ר. 40339602 בשווי של כ-98,000 ₪ (נתפס רישומית בלבד).
- ד. יתרת זכות בחשבון בנק של המבקש בבנק הפועלים בסך של 84,541 ₪ (עו"ש, פק"מ וני"ע).
- ה. יתרת זכות בחשבון בנק של המבקש בבנק לאומי בסך של 286,554 ₪ (עו"ש וני"ע).
- ו. חשבון בנק של המבקש בבנק דיסקונט ביתרת חובה.
6. לטענת המבקש, עומדת לו חזקת החפות וכן נפגעה זכותו לקניין, בשעה שהמשיבה לא ציינה מהו פרק הזמן שדרוש לה לסיום החקירה, כאשר המבקש, מנגד, מכחיש מכל את המיוחס לו. עוד נטען כי מדובר בעבירות שנעברו לכאורה לפני שנים רבות, וגם לנתון זה משקל מכריע. ב"כ המבקש הפנתה לפסיקה התומכת בטענותיה ועתרה להורות על שחרור הרכוש התפוס.
7. בתגובתה בכתב לבקשה, עתרה המשיבה להותיר את התפוסים בתיק זה לצורך עתירה עתידית לחילוט. נטען כי המבקש חשוד בעבירות מס והלבנת הון בהיקפים עצומים, כאשר קיים נגדו חשד סביר מבוסס בראיות. עוד נטען כי החקירה בעיצומה וקיימות בתיק פעולות חקירה רבות, לרבות הליכי גביית עדויות. צוין כי היקפי העבירה גבוהים בהרבה משווי הכולל של התפוסים, ועל כן אין מקום לשחרור התפוסים ואף לא חלקם. המשיבה הפנתה לפסיקה התומכת בטענותיה ועתרה לדחות את הבקשה.
8. בדיון שהתקיים ביום 24/2/2025 חזרו הצדדים על טענותיהם. ב"כ המבקש מיקדה את עיקר טיעוניה בסוגיית השיהוי. לטענתה, גם אם קיים חשד סביר הרי מדובר בעבירות מלפני מספר שנים והוצאת הצווים השיפוטיים בשנת 2025 איננה מידתית בנסיבות העניין. ב"כ המשיבה, מנגד, אישר כי העבירות הן אכן מהשנים 2018-2019, אם כי החשד הסביר התחזק אך לאחרונה. ב"כ המשיבה שב וטען כי היקף העבירות המיוחסות למבקש גדול עשרות מונים מסך שווי התפוסים, ועל כן אין מקום לשחרור התפוסים לידי המבקש.
9. בסיום הדיון, הוריתי כי המשיבה תגיש נספח לדו"ח הסודי ובו תפורט התשתית העובדתית והראייתית כנגד המבקש הקשורה לחשדות אחרים כנגדו בעבירות דומות מהשנים האחרונות.
- דיון והכרעה
10. לאחר שעיינתי בחומר הכתוב שהוגש לעיוני מטעם הצדדים ושקלתי את טענותיהם, באתי לכלל החלטה כי דין הבקשה להחזרת התפוסים להידחות. להלן יובאו נימוקיי.
- המסגרת החוקית והמשפטית - סמכות תפיסת חפצים ותכליותיה

11. סעיף 32(א) לפסד"פ מפרט חמש חלופות שעשויות לשמש מקור סמכות לתפיסת חפצים: "רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".
12. לצד זאת, במסגרת בש"פ 1359/17 מדינת ישראל נ' ברוך [פורסם בנבו] (15/3/2017) (להלן: "עניין ברוך"), נקבעה עילת תפיסה שישית, שלפיה באפשרות המדינה לתפוס נכסים וחפצים טרם הגשת כתב אישום, בשווי רכוש שקשור לביצוע העבירה, לצורך חילוט עתידי.
13. בעוד שנכס התפוס לפי חמש עילות התפיסה שמנויות בפקודה קשור בקשר הדוק לעבירה או לנסיבות ביצועה, עילת התפיסה השישית, אשר התגבשה בעניין ברוך, מאפשרת תפיסה של נכס שאין לו כל קשר לביצוע העבירה.
14. כידוע, חילוט אינו עונש ותפקידו לשרת תכליות שונות. התכלית הראשונה היא תכלית הרתעתית: חילוט נועד למנוע מצב שבו חוטא יוצא נשכר ממעשה העבירה, וכן נועד לפגוע בכדאיות ביצועה. תכלית נוספת שמשרת החילוט היא בעלת אופי קנייני: תכלית זו תוארה בפסיקה כ"הוצאת בלעו של גזלן מפיו" (ר' ע"פ 7475/95 מדינת ישראל נ' בן שטרית, פ"ד נב(2) 385, 410 (1998)), דהיינו להוציא מידיו של העבריין רכוש שאינו שייך לו ואינו מוחזק על ידיו כדיו. החילוט משרת אפוא אינטרס ציבורי מובהק. יחד עם זאת, ככל אינטרס אחר גם הוא יחסי, ואיזונו מתבקש אל מול זכות הקניין של הפרט (ר' בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון [פורסם בנבו] (31/10/2007)).
15. בבש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 464, פס' 10 (2000) נקבע כדלקמן:
"תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם על-ידי בית-משפט נבחנים לאור תכליתן של הוראות הדין הרלוונטי, לאור הזכויות המהותיות ולאור האינטרסים השונים המשמשים בזירה. כל זאת במסגרת העקרונות הכלליים של השיטה. בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם [...] לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש".
16. את סמכות התפיסה יש להפעיל לצד עריכת איזון בין האינטרס הציבורי בהחזקת התפוסים לבין זכותו הקניינית של הפרט בהם. לצורך ההכרעה יש לאתר את תכליות התפיסה וכן לבחון את עוצמת החשד, בשים לב לזמן שחלף מעת התפיסה ולחזקת החפות העומדת לחשוד (ר' בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.3.2006)).

17. במסגרת האיזונים שעורך בית המשפט עליו להתחשב בסוג התפוסים, ביכולת להיפרע מהם בתום ההליך ובשאלה אם אפשר להשיג את תכלית הסעד המבוקש בדרך פוגענית פחות מתפיסה בפועל של הרכוש (ר' רע"פ 4526/18 אלוביץ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.8.2018)).
- קיומו של חשד סביר
18. עיון בחומר החקירה שהוגש לעיוני מגלה קיומו של "פוטנציאל חילוט" ביחס למבקש. המשמעות היא כי החשדות מקימים יסוד סביר לכך שככל שיוגש כתב אישום כנגד המבקש והוא יורשע בעבירות המיוחסות לו - ניתן יהיה להורות על חילוט הרכוש בסיום ההליך הפלילי.
19. מבלי לפרט את כלל הראיות שהוצגו לעיוני נוכח השלב ההיולי בו אנו נמצאים, אציין כי מחומר החקירה עולה קיומו של חשד סביר ומבוסס הקושר את המבקש לביצוע העבירות המיוחסות לו, הכוללות אף עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון.
20. כפי שצוין לעיל, החשד הוא שהמבקש, בצוותא חדא עם החשודה שהיא בעלת החברה, קיבלו וניפקו חשבוניות מס פיקטיביות, כאשר המשך התוכנית העבריינית כלל הנפקת המחאות פיקטיביות לספקים אותם ניכה המבקש בנש"מ.
21. עיינתי בתיק החקירה, בדו"ח הסודי (סומן אג/1) ובנספח לו (סומן אג/2). עיקר ראיות המשיבה מתבססות על עדויות מגורמים שונים. דומה כי הראיה הקונקלוסיבית כנגד המבקש היא עדות החשודה מיום 17/1/2024 (סומנה אג/3), אשר מפלילה את המבקש. מעדות זו, עולה כי המבקש עשה בחברה כבשלו והפעיל את החשודה כ'בובה על חוט'. התזה החקירתית שצוינה בפתח מפורטת על-ידי החשודה לפרטים, לרבות התנהלותה העקבית מול המבקש אשר סיפק לה חשבוניות מס פיקטיביות מספקים שונים, וכנגד זאת קיבל המחאות של החברה אותן ניכה בנש"מ וקיבל תמורתן כספים במזומן. לצד זאת, בתיק החקירה ראיות נוספות שיש בהן כדי להפליל את המבקש, בדגש על עדות בעל הנש"מ (סומנה אג/4) וכן עדות נוספת של בעל חברת כוח אדם שהיה בקשרי עבודה עם החברה וקושר את המבקש לעבירות המיוחסות לו (סומנה אג/5). נוסף על כך, קיימות בתיק החקירה ראיות נוספות כנגד המבקש בדמות מחקרי תקשורת (סומן אג/6) וכן ראיות טכניות (סומנו אג/7-אג/9).
22. ניתן לקבוע אפוא, כי המסד הראייתי הכולל מקים חשד סביר מבוסס כדבעי כנגד המבקש בעבירות המיוחסות לו בתיק זה. הדגש הוא על עבירות מרמה וכן התחמקות מתשלומי מס בהתאם לסעיפים 117(ב) ו-117(ב1) לחוק מע"מ, המקימות גם עבירה של עשיית פעולה ברכוש אסור בהתאם לסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, בהיותן "עבירות מקור". מעשים אלו, מקימים את "פוטנציאל החילוט" הנדרש בשלב הזה של ההליך.

המשך התפיסה ברכוש המבקש ותכליותיה

23. סעיף 21(ב) לחוק איסור הלבנת הון קובע כי "רכושו של הנידון" הוא "כל רכוש שנמצא בחזקתו, בשליטתו או בחשבונו". הגדרה זו חורגת מאמות המידה ומן הדרישות שמציבים דיני הקניין במקרקעין ובמיטלטלין, ובכך היא מרחיבה את אפשרויות החילוט גם בנוגע לרכוש אשר לנידון יש בו חזקה או שליטה, ואפילו רשום אותו הרכוש על שמו של אחר (ר' למשל ע"א 3343/05 טאהא נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.3.2008); ע"פ 7464/21 רוגוזניצקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (16.12.2021)). ההגדרה הרחבה נועדה להגשים את תכליתו של חוק איסור הלבנת הון ולהבטיח כי פירות העבירה לא ייוותרו בחיקו של העבריין.

24. אגב כך יודגש, כי מלשון סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון עולה כי אפשר לחלט רכוש בשווי הרכוש שבו נעברה העבירה. חילוט מלוא סכום העבירה הוא ברירת המחדל לפי סעיף 21(א) לחוק, וחריגה מכך מחייבת נימוקים מיוחדים (ר' ע"פ 7701/17 סנדלר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.10.2017)).

25. קביעה זו משליכה אף על הבקשה דנא, שכן מטרתה לשמר את מצבת הנכסים ולהבטיח חילוט עתידי אם יוגש כתב אישום כנגד המבקש והוא יורשעו בו. קיים אפוא אינטרס ציבורי בהמשך תפיסת הרכוש. אינטרס זה גובר, אל נכון, על זכויותיו של המבקש.

26. על רקע האמור, ובשים לב לקיומו של "פוטנציאל חילוט" ביחס למבקש, לא מצאתי להורות על שחרור התפוסים ואף לא חלק מהם. אין חולק כי שוויים המלא והעדכני של התפוסים נמוך בהרבה מהיקף העבירות שבוצעו לכאורה על-ידי המבקש. נתון זה, לסברתי, אינו מאפשר להיעתר לבקשה ולהורות על החזרת מי מהתפוסים לידי המבקש.

27. נזכיר את שנקבע לא אחת בפסיקה: בהינתן כי היקף העבירה (או "שווי עבירות", כפי שהוגדר בבש"פ 1093/20 דבש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.2.2020)) גבוה בהרבה משווי התפוסים, ישנה הצדקה לתפיסת הרכוש בשלב הסעדים הזמניים לצורך עתירה עתידית לחילוט מכוח סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון. זאת, בכפוף לדיות הראיות ולצורך לנקוט אמצעי שפגיעתו בזכות הקניין פחותה. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בבש"פ 1359/17 מדינת ישראל נ' ברוך [פורסם בנבו] פסקה 9 (15.3.2017):

"נראה כי אין חולק כי האינטרס הציבורי בכך שחילוט יתאפשר בסוף ההליך חשוב ומרכזי. מקום בו הרווח הכספי רב הוא, נדרש המרוויח לנקוט צעדים כדי לשמור את אשר נפל בחלקו. כך בפעולות כלכליות על פי דין וכך בפעולות כלכליות שלא על פי דין. מידה כנגד מידה - המענה לרצון העבריין המלבין כספים לשמור על ההון הפסול הוא צעדים מקדמיים ויעילים של רשויות החוק כדי לשמור על הרווח - גם בדמות רכוש בשווי העבירה - עד לביור המשפט. הנה כי כן, מנגנון השמירה על הרווח מהווה ציר מרכזי במלחמה נגד הפשיעה".

28. עיקר טענת המבקש בהליך זה הוא השיהוי הרב שחל בין מועד ביצוע העבירות לבין מועד התפיסה. לדידה של ההגנה, אין הצדקה לתפוס רכוש מספר שנים לאחר ביצוע העבירות, מה עוד שהמשיבה, כך על פי הנטען, "ממחזרת" חשדות ישנים כנגד המבקש.

29. עיינתי בנספח לדו"ח הסודי (סומן אג/2) ובו פירוט של תיק חקירה נוסף כנגד המבקש אשר נחקר עובר לתיק החקירה מושא הבקשה. יוער כי התשתית העובדתית כנגד המבקש בתיק דהתם דומה להפליא, אלא שלאור המצוין בעמ' 2 בסעיפים 4-6, תיק החקירה לא הבשיל לכדי הגשת כתב אישום.
30. אין לכחד: ישנו טעם רב בטענות ב"כ המבקש ביחס לשיהוי הנטען. יש גם שהתנהלות המשיבה באשר למועד הוצאת צווי התפיסה אינה חפה מקשיים, שכן דומה כי ניתן היה לפנות בבקשה לתפוס את הרכוש כבר בשלהי שנת 2024, בסמוך לחקירתו של המבקש באזרה.
31. עם זאת, ולאחר ששקלתי בדבר, לא מצאתי בטענות אלו בכדי להטות את הכף לטובת קבלת הבקשה להשבת התפוסים ואף לא חלק מהם. לקחתי בחשבון כי העבירות המיוחסות למבקש אירעו לכאורה לפני מספר שנים, אם כי התשתית הראייתית התגבשה והתחזקה אך לקראת החודשים ספטמבר-אוקטובר 2023. כידוע, בתקופה זו פרצה מלחמת 'חרבות ברזל' אשר העיבה גם על עבודתם של רשויות אכיפת החוק, ובכלל זה רשות המיסים (וראה גם עמ' 3 למסמך אג/2). נוסף על כך, החקירה כנגד המבקש בתיק זה החלה רק לאחר שהסתיימה החקירה כנגדו בתיק הקודם.
32. התחשבתי גם בטענת המשיבה ולפיה יחידת החקירות הרלוונטית (מכס ומע"מ ב"ש) מנהלת במקביל חקירות רבות בעבירות בניגוד לחוק מע"מ ואיסור הלבנת הון, בדגש על הפצה וקיזוז של חשבוניות מס פיקטיביות. לטענת ב"כ המשיבה, עומס העבודה וריבוי הפרשות אף הוא "תרם" לשיהוי בהוצאת צווי התפיסה בהליך הנוכחי (ר' עמ' 2 בשו' 16-17 לפרוטוקול הדיון מיום 24/2/2025). אגב כך, מצאתי לנכון לציין כי טענה זו אינה קלוטה מן האוויר, שכן מותב זה מלווה את הפרשות הנחקרות ביחידה החוקרת ואמון, בין היתר, על הליכי המעצר לצורכי חקירה והבקשות להוצאת צווי שיפוטיים.
33. מסקנתי מן המקובץ היא כי אין בשיהוי הנטען כדי להשליך על הבקשה להשבת התפוסים (ראו והשוו ע"פ 1000/15 אבו אלחוה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פסקאות 23-26 (3.7.2015)).
34. לצד זאת, סבורני כי בנסיבות העניין יש להורות על השבת חשבונות הבנק (בנק פועלים ובנק לאומי) של המבקש לפעילות, תוך המשך תפיסת יתרות הזכות בחשבונות אלו. זאת, בצירוף העובדה שרכבו של המבקש נתפס רישומית בלבד ללא הפקדה כספית ורישום ביטוח מקיף המשועבד למדינה, כמקובל בפסיקה - מקיימים את האיזון הראוי ואת המידתיות הנדרשת בהליכי תפיסת הרכוש בעניינו של המבקש.
35. התוצאה היא כי בכפוף לאמור בסעיף 34 לעיל, הבקשה להשבת תפוס נדחית. המזכירות תמציא החלטה לצדדים.
- תיק החקירה מוחזר למשיבה באמצעות המזכירות.
- זכות ערר כחוק.
- ניתנה היום, ב' אדר תשפ"ה, 02 מרץ 2025, בהעדר הצדדים.